

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

Titvlvs I. Innocentivs III. In Concilio Generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

DE SVMMA TRINITATE, ET FIDE CATHOLICA.

TITVLVS I. INNOCENTIVS III. IN CONCILIO GENERALI a.

Tractat de Trinitate, & ipsius operibus: de Fide, & articulis fidei. CAPITVLVM PRIMVM.

IRMITER credimus b, & simpliciter confitemur c, quod unus solus est verus Deus, aternus, immensus, & incommutabilis, incomprehensibilis, omnipotens, & ineffabilis, Pater & Filius, & Spiritus Sanctus: tres quidem personae, sed una d essentia, substantia, & coeterna, & coequalis, & coomnipotens, & coaeterna: unum autem personarum principium: creator omnium visibilium & invisibilium, spiritualium & corporalium: qui sua omnipotentia virtute simul ab initio temporis utramque substantiam condidit creaturam, spiritualem & corporalem, angelicam videlicet & mundanam: ac deinde humanam, quasi communem ex spiritu & corpore constitutam. Philosophonem & alii demones a Deo quidem amantur: sed ipsi per se facti sunt mali. Homines vero diaboli suggestionem peccaverunt. Hae sancta Trinitas omnium communem essentiam individua, & secundum personales proprietates discreta, primo per Moyses & sanctos Prophetas, aliosque famulos suos, iuxta ordinatissimam dispositionem temporum, doctrinam humano generi tribuit salutarem. Et tandem utrogentis Dei filius Iesus Christus a tota Trinitate communitate incarnatus, ex Maria semper virgine Spiritus Sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali & humana carne compositus e, una in deabus naturis persona, viam vitae manifestius demonstravit. Qui cum secundum divinitatem sit immortalis & impassibilis, idem ipse secundum humanitatem sit mortalis & passibilis. Qui etiam pro salutem humani generis in ligno crucis passus & mortuus, descendit ad inferos, resurrexit a mortuis, & ascendit in caelum: sed descendit in anima, & resurrexit in carne: ascenditque patet in f utroque: venturus in fine saeculorum, iudicaturus vivos & mortuos, & redditurus singulis secundum opera sua, tam reprobis, quam electis, qui omnes cum suis propriis relinquent corporibus, qui non gelant, ut recipiant secundum opera sua, si

ve bona fuerint five mala: illi cum diabolo poenam perpetuam, & isti cum Christo gloriam sempiternam.

Tractatur hic de sacramentis ecclesiasticis, Abbas Siculus.

Vna a verò est fidelium universalis ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur. In qua idem ipse sacerdos est sacrificium b Iesus Christus: cuius corpus & sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis & vini veraciter continentur, transubstantiatis pane in corpus, & vino in sanguinem, potestate divina: ut ad perficiendum mysterium unitatis, accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Et hoc utique sacramentum nemo potest conficere, nisi sacerdos, qui recte fuerit ordinatus, secundum claves ecclesiae, quas ipse concessit Apostolis, eorumque successoribus Iesus Christus. Sacramentum verò c baptismi (quod ad Dei invocationem & individuae Trinitatis, videlicet Patris & Filii, & Spiritus Sancti, consecratur in aqua) tam parvulis, quam adultis in forma ecclesiae a quocunque ritè collatum proficit ad salutem. Et si post susceptionem d baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potest semper poenitentiam reparari e. Non solum autem virgines & continentes, verum etiam conjugati, per rectam fidem & operationem bonam placentes Deo, ad aeternam merentur beatitudinem pervenire.

CAF. II.

Pater & Filius & Spiritus Sanctus vera unio, non collectio, seu similitudinaria, sunt una essentia, substantia seu natura: quia substantia non est generata, nec genita, nec procedens: quia illi aeternus non attribuitur substantia, sed personis: nec per hoc in Trinitate concluditur quaternitas. Contrarium sentientes, ut heretici sine censuris, nisi ab errore resipiscant, & correctione apostolica sedis se supponant. Abbas Siculus.

Idem in eodem f.

Dannamus g ergo & reprobamus libellum sectatratum, quem Abbas Ioaehim edidit contra magistrum Petrum Lombardum de unitate seu essentia Trinitatis, appellans ipsum haereticum & infanum, pro eo quod in suis dixit sententiis h, quoniam quaedam summa res est Pater & Filius & Spiritus Sanctus, & illa non est generata, neque genita, neque procedens: unde asserit, quod ille non tam Trinitatem, quam quaternitatem asserbat in Deo, videlicet tres personas, &

a Ecclesia unitas. b Eucharistia. c Baptismus. d Poenitentia. e Concor. ca. quia sanctus c. ponderet. & c. contumaces. 30. di. quod autem ad civilem potestatem & vindictam attinet, non poenitentia nocens esse definit. l. 57. de iur. l. 17. de edil. ed. l. pen. v. bon. rap. f Cap. a. g Cap. 2. ed. tit. 30. 4. compil. h L. 7. sen. d. 15. s.

a Cap. 1. Hae autem concilium Roma in Laterano celebratum est anno Domini 1274. a. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. b Cap. 1. ed. tit. 30. c Hanc Decr. & seq. eruditissimè explicat B. Tom. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. d Similia textus in l. nullus haereticus. e Textus in l. inter claros. s. omnes. vers. & quoniam. f Extremum iudicium.

illam communem essentiam quasi quartam: manifeste protestans, quod nullares est, quae sit Pater & Filius & Spiritus Sanctus; nec est essentia, nec substantia, nec natura: quamvis concedat, quod Pater & Filius & Spiritus Sanctus sunt una essentia, una substantia, unaque natura, verum unitatem huiusmodi non veram & propriam, sed quasi collectivam & similitudinariam esse fatetur: quemadmodum dicuntur multi homines unus populus, & multi fideles una ecclesia: juxta illud: *a* Multitudinis credentium erat cor unum, & anima una: & Qui adharet Deo, unus spiritus est cum illo. Item: *b* Ille qui plantat, & qui rigat, unus sunt. & *d* Omnes unum corpus sumus in Christo: rursus in libro Regum. *e* Populus meus, & populus tuus, unus sunt. Ad hanc autem suam sententiam asserendam, illud potissimum verbum inducit, quod Christus de fidelibus inquit in Evangelio: *f* Volo pater ut sint unum in nobis, sicut & nos unum sumus, ut sint consummati in unum. Non enim (ut ait) fideles Christi sunt unum, id est, quaedam una res, quae communis sit omnibus, sed hoc modo sunt unum, id est una ecclesia, propter catholicam fidem unitatem, & tandem unum regnum, propter unionem indivisibilis charitatis, quemadmodum canonica Iohannis Apostoli epistola legitur: *g* Quia tres sunt, qui testimonium dant in caelo, Pater & Filius & Spiritus Sanctus: & hi tres unum sunt. Statimque subiungitur: Et tres sunt, qui testimonium dant in terra; spiritus, aqua & sanguis: & hi tres unum sunt, sicut in quibusdam codicibus invenitur. Nos autem sacro *h* approbante concilio, credimus & confitemur cum Petro Lombardo, quod una quaedam summa res est, incomprehensibilis quidem & ineffabilis, quae veraciter est Pater & Filius & Spiritus Sanctus; tres simul persona, ac sigillatim quilibet eandem: & ideo *i* in Deo solummodo Trinitas est, non quaternitas: quia qualibet triam personam est illa res, videlicet substantia, essentia, seu natura divina: quae sola est universorum principium, praeter quod aliud inveniri non potest: & illa res non est generans, neque genita, nec procedens, sed est Pater, qui generat, & Filius, qui gignitur, & Spiritus Sanctus, qui procedit: ut distinctiones sint in personis, & unitas in natura. Licet igitur alius sit Pater, alius Filius, alius Spiritus Sanctus, non tamen aliud: sed id, quod est Pater, est Filius, & Spiritus Sanctus idem omnino: ut secundum orthodoxam & catholicam fidem consubstantialitatis esse credantur. Pater enim ab aeterno Filium generando, suam substantiam ei dedit, juxta quod ipse testatur: *k* Pater quod dedit mihi, majus omnibus est. Ac dici non potest, quod partem substantiae suae illi dedit, & partem ipse sibi retinuit: cum substantia Patris indivisibilis sit, utpote simplex omnino. Sed nec dici potest, quod Pater in Filium transtulerit suam substantiam generando, quasi sic dederit eam filio, quod non retinuerit ipsam sibi: alioquin defisset esse substantia. Pater ergo, quod sine ulla diminutione Filius nascendo substantiam Patris accepit: & ita Pater & Filius habent eandem substantiam: & sic eadem res est Pater & Filius, nec non & Spiritus Sanctus ab utroque procedens. Cum ergo Veritas pro fidelibus suis orat ad Patrem: Volo (inquiens) ut ipsi sint unum in nobis, sicut & nos unum sumus: hoc nomen *m* unum, pro fidelibus quidem accipitur, ut intelligatur unio

charitatis in gratia: pro personis vero dicitur, ut datur identitatis unitas in natura, quae personarum Veritas ait: Estote *a* perfecti, sicut & Pater perfectus: perfectus est: ac si diceret manifestum est perfectus est: perfectio gratiae, sicut Pater vult esse perfectus est perfectione naturae, utraque videtur manifestanda. Si quis igitur sententiam vel doctrinam Joachimi in hac parte defendere vel approbare conetur, tanquam haereticus ab omnibus evictus: *b* Joachim tamen propter hoc Florenti monasterio (cuius Joachim exiit institutor) volumus derogari: quatenus & regularis est institutio, & observantia ab antiquis, cum ipse Joachim omnia scripta sua nonnulla mandaverit apostolicae sedis iudicio approbanda: istam corrigenda, dicens epistolam, quam propria subscripsit, in qua firmiter confitemur, se illam sententiam, quam Romana tenet ecclesia, quae (sicut Dominus) unclorum fideliun mater est & magistra, probamus etiam & condemnamus pervertisse: quia impii *d* Almarici, cuius mentem sic pater non excecavit, ut ejus doctrina non tam haereticam, quam na sit censenda.

DE CONSTITUTIONIBUS
TITVLVS II
CAP. I.

In re canonice statuta omnes legant: & serventur, nisi in
iniciando, quam in decidendo iudicis sunt regulandi.
Ex Concilio Meldensi.

Anonum *f* statuta custodiantur ab omnibus, si nemo in actionibus vel iudiciis ecclesiarum
sensu, sed eorum auctoritate ducatur.

CAP. II.

Constitutio *g* istius sacrosanctae, & non praeterita
Gregorius *g* in regno.
Cognoscetes: *h* [1 & 2] Rem qua voluit
dammum vocari non convenit. Quoniam verum
quid statuit, ita solet futuris formam imponere
dispendiis praeterita non commendet: Ne
tum ante prohibitionem possint ignoranter
currere, quod eos postmodum dignum est
finere.

[1] Multa narrantur de Christianis mancipiis, qui
parabant. Volebat autem Gregorius in futurum
qui Christiana mancipia emiserit, tunc, donec
vendere teneantur. Sed si ante aeternam
dam apud eos Christiana mancipia manserint, non
spendium irrogari, sed euerum alienationem
sareddantur, quia.]

CAP. III.

Potestas legem condendi & mutandi est
Et quod de uno commoerum statuitur, ad
Abbas Siculus.

Augustinus super illud scriptum ad
Ranslato sacerdotio non necesse est
tio fiat.

Quia enim simul & ab eodem & sub eodem
utraque data sunt, quod de uno dicitur, necesse est
altero intelligatur.

a Act. 4. *b* 1. Cor. 6. *c* 1. Cor. 2. *d* 1. Cor. 12. *e* 2. Re-
gum 22. *f* Ioan. 17. *g* 1. Ioan. 4. *h* Vide Melchiorum Can-
lib. 12. c. 7. de locu Theolog. 4. o. p. 1. *i* In uno manuscr. ita:
Et ideo in Deo solummodo Trinitas, non quaternitas reperitur.
k Ioan. 10. *l* Ioan. 17. *m* Significatio est aequivoctio-
nis distinctio unius vide apud Bart. in 1. si plures in vers. difficile
ff. de pac. Sed aliter unum sunt fideles Christi, aliter tres persona di-
vine.

a Matth. 5. *b* resatur. *c* al. Romanus. *d* al.
haereticus refert de off. mag. p. 2. q. 7. *e* cap. de
p. 5. c. 17. *f* c. 1. eod. in 1. compil. *g* Regal. in
in privilegia. *h* de stat. eccl. & gl. in 1. de
p. 1. ad Formosum Episcopum Neapolitanum. *i* in
1. in 1. compil. *j* al. non commemorat. *k* in
to & ibi gl. de prob. & l. 2. c. 1. cum quidem al. de
de sc. *l* Ca. 7. extant verba loqui in 1. gl. in
eod. tit. in 1. compil.